

Затверджено:
Директор ЛССМШ
ім. С. Крушельницької
Закопещ Л.М.

Погоджено:
Голова методичної ради
Созанський О.О.

**Вимоги з сольфеджіо
Для конкурсного приймання учнів 2-10 класів
ЛССМШ ім. С. Крушельницької
(теоретичний матеріал по класах, усно)**

**Вимоги з сольфеджіо
для конкурсного приймання учнів 2 – 10 класи
ЛССМШ ім. С.Крушельницької
(теоретичний матеріал по класах, усно)**

В 2 клас

Теоретичний матеріал: гами з одним знаком в ключі, стійкі та нестійкі звуки; тонічний тризвук; ввідні звуки; розміри $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$.

Інтонаційні вправи: співати вивчені гами; тонічний тризвук.

Проспівати з листа одноголосну мелодію у вивчених розмірах, з вивченими тривалостями та інтонаційними зворотами.

Визначити на слух: гармонічні інтервали; мажорний та мінорний тризвук; мажорний або мінорний лад у запропонованому музичному фрагменті.

В 3 клас

Теоретичний матеріал: гами до 2-х знаків в ключі; паралельні тональності; три види мінору (натуральний, гармонічний, мелодичний); інтервали: секунда, терція, кварта, квінти (вміти будувати вгору та вниз).

Інтонаційні вправи: співати гами, вказані у теоретичному матеріалі; інтервали: м.2, в.2, м.3, в.3, ч.4, ч.5 вгору та вниз.

Проспівати з листа одноголосну мелодію у розмірах $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$, з вказаними ритмічними фігурами в теоретичному матеріалі та вивченими інтонаційними зворотами.

Визначити на слух: мажорний, мінорний тризвуки, гармонічні інтервали, вид мінору у запропонованому на слух музичному прикладі.

Диктант: записати 8-тактну мелодію в розмірах $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ з вказаними в теоретичному матеріалі ритмічними фігурами; побудова мелодії на вивчених інтонаційних зворотах.

В 4 клас

Теоретичний матеріал: гами до 3-х знаків в ключі; паралельні тональності; три види мінору; інтервали, що пройшли у 2-ому класі та інтервал секста; обернення інтервалів; тонічний тризвук з оберненнями.

Інтонаційні вправи: співати гами, вказані у теоретичному матеріалі; інтервали, включаючи м.б, в.б вгору та вниз; тонічний тризвук з оберненням.

Проспівати з листа одnogолосну мелодію з вказаними вище ритмічними фігурами та вивченими мелодичними зворотами.

Визначити на слух: вивчені інтервали поза тональності та ланцюжок з 3-х інтервалів в тональності; види мінору в програному музичному фрагменті.

Диктант: записати 8-тактну одnogолосну мелодію з вивченими ритмічними фігурами та інтонаційними зворотами.

В 5 клас

Теоретичний матеріал: гами до 4-х знаків в ключі; інтервали від секунди до октави; головні тризвуки з оберненнями; мажорний та мінорний тризвуки з оберненнями.

Інтонаційні вправи: співати гами до 4-х знаків в ключі (мажорні та натуральний, гармонічний, мелодичний види мінору); в заданих тональностях вміти побудувати та проспівати T, S, D тризвуки з оберненнями; будувати та співати вивчені інтервали вгору та вниз; будувати та співати мажорний та мінорний тризвуки з оберненням вгору та вниз.

Проспівати з листа одnogолосну мелодію вивченими фігурами та інтонаційними зворотами в розмірах $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$.

Визначити на слух: окремі інтервали, акорди та ланцюжки інтервалів та акордів в тональності (по 4 інтервала та акорда).

Диктант: 8-тактний період з вивченими ритмічними фігурами та інтонаційними зворотами в розмірах - $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$.

В 6 клас

Теоретичний матеріал: гамми до 5 знаків в ключі; новий розмір $\frac{6}{8}$, ритмічні фігури в розмірі $\frac{6}{8}$, тріольний ритм; хроматизми одно-тональні (прохідні, допоміжні) та модуляційні; D₇ в тональності та від звука вгору та вниз.

Інтонаційні вправи: співати гамми до 5 знаків в ключі; інтервали вгору та вниз; мажорний та мінорний тризвуки з оберненнями вгору та вниз від звуків; головні тризвуки з оберненнями в тональності; D₇ в тональності та від даних звуків вгору та вниз.

Проспівати з листа одноступеневу мелодію у вивчених розмірах, вивченими ритмічними групами, хроматизмами.

Визначити на слух: інтервали, акорди поза тональністю; ланцюжки інтервалів та акордів в тональності (5).

Диктант: 8-тактний період в розмірах $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{4}{4}$ $\frac{3}{8}$ $\frac{6}{8}$ з вивченими ускладненнями та хроматизмами.

В 7 клас

Теоретичний матеріал: гамми до 6 знаків в ключі; гармонічний мажор; характерні інтервали; D₇ з оберненнями в тональності та від звука (вміти будувати вгору та вниз); тритони натурального та гармонічного мажору та мінору; знати добре матеріал за попередні класи. Ритмічні фігури в розмірі $\frac{6}{8}$.

Інтонаційні вправи: співати гамми до 6 знаків в ключі мажор натуральний та гармонічний, три види мінору; співати в тональності тритони (2 пари); характерні інтервали; D₇ з оберненнями вгору та вниз; від звука співати діатонічні інтервали вгору та вниз; мажорний та мінорний тризвуки з оберненнями вгору та вниз.

Проспівати з листа одноступеневу мелодію з вказаними вище ритмічними та інтонаційними труднощами.

Визначити на слух: інтервали, акорди поза тональністю та ланцюжки в тональності (6 інтервалів або акордів).

Диктант: 8 – 10 тактний період у вивчених розмірах з вивченими ритмічними фігурами, з хроматизмами одно-тональними та відхиленнями.

В 8 клас

Теоретичний матеріал: тональності з 6 знаками – натуральний та гармонічний мажор та 3 види мінору; хроматична гама; тритони від звуків з розв'язанням; зменшений тризвук в натуральному та гармонічному мажорах та мінорах; збільшений тризвук в гармонічних мажорах та мінорах; характерні інтервали в тональностях; D₇ з оберненнями в тональності та від звуку; VII₇ в натуральному та гармонічному мажорі та гармонічному мінорі; м. VII₇ та ум. VII₇ від звуків.

Інтонаційні вправи: співати гами до 6 знаків в ключі - натуральний та гармонічний мажор та три види мінору; в тональностях співати тритони з розв'язанням; характерні інтервали з розв'язанням; зменшений та збільшений тризвуки з розв'язанням; від звука співати діатонічні інтервали вгору та вниз; мажорний та мінорний тризвуки з оберненнями вгору та вниз; D₇ з оберненнями вгору та вниз та розв'язаннями; м. VII₇ та ум. VII₇ вгору та вниз з розв'язаннями.

Проспівати з листа одноголосний приклад з одно тональними хроматизмами, відхиленнями та модуляцією, з вивченими ритмічними складностями.

Визначити на слух: інтервали та вивчені акорди поза тональністю та ланцюжки інтервалів та акордів в тональності (7).

Диктант: 8 – 9 тактну одноголосну мелодію з відхиленнями (можливо з модуляцією).

В 9 клас

Теоретичний матеріал: тональності до 7 знаків в ключі. Три види мажору та мінору; мажор та мінор з двома збільшеними секундами; лади семиступеневі та п'ятиступеневі; діатонічні та хроматичні інтервали в тональності та від звуку; головні та побічні тризвуки та септакорди; малий мажорний, малий мінорний, малий зі зменшеним тризвуком та зменшений септакорди від звуку; зменшений тризвук з оберненнями в тональності та від звуку; збільшений тризвук з оберненнями в тональності та від звуку.

Інтонаційні вправи: співати гами до 7 знаків в ключі - натуральний, гармонічний та мелодичний види мажору та мінору; співати семиступеневі та п'яти ступеневі лади; співати в тональності хроматичні інтервали з розв'язаннями; діатонічні інтервали з

розв'язаннями; тритони з розв'язаннями (з урахуванням хроматичних тритонів); II₇ з розв'язаннями; D₇ з оберненнями та розв'язаннями; VII₇ з розв'язаннями; зменшені тризвуки з оберненнями та розв'язаннями; збільшені тризвуки з оберненнями та розв'язаннями; від звуку будувати та співати збільшені та зменшені інтервали з можливим розв'язанням (визначити тональності); від звуку співати зменшений тризвук або його обернення з розв'язанням; будувати від звуку малий мінорний септакорд вгору та вниз з розв'язаннями у визначеній тональності, малий зменшений та збільшений; мажорний та мінорний тризвуки з оберненнями (більш складні умови побудови) вгору та вниз.

Проспівати з листа одноголосний приклад з ритмічними та інтонаційними ускладненнями; двоголосний приклад гармонічного або поліфонічного складу – один голос грати, другий співати.

Визначити на слух: інтервали прості та складені; вивчені акорди, включаючи і великі з мажорним, мінорним та збільшеним тризвуками поза тональністю та ланцюжки інтервалів, куди включені прості, складені, хроматичні, характерні інтервали; ланцюжки акордів, куди входять головні та побічні тризвуки, а також септакорди.

Диктант: записати двоголосний диктант (8-9 тактів) гармонічного складу (можливі поліфонічні елементи) у вивчених розмірах, в тому числі $\frac{6}{8}$ з різноманітними ритмічними групами.

ТЕОРІЯ

Учень пише з теорії музики 2 годинну роботу, яка охоплює обсяг вивченого програмного матеріалу, складається з XX розділів:

1. Ключі.
2. Групування.
3. Визначення розміру в запропонованих прикладах або ладів.
4. Визначення в запропонованому фрагменті інтервалів, в тому числі і складених.
5. Інтервали діатонічні (будування в тональності з розв'язанням), хроматичні в тональності та від звуку, енгармонізм збільшених та зменшених інтервалів.
6. Акорди. Енгармонізм збільшеного тризвуку; зменшений тризвук або його обернення в тональності чи від звуку; побудова головних септакордів тональності з розв'язаннями; побудова малого мажорного або його обернень від звуку вгору та вниз, малого мінорного вгору та вниз, малого зменшеного вгору

та вниз, зменшеного септакордів з визначенням тональностей та розв'язання в них.

7. Побудувати хроматичні мажорну та мінору гами вгору та вниз.
8. Визначити в тональності першого ступеню спорідненості даним.
9. Записати темпові позначення італійською мовою та перекласти їх.
10. Перекласти з італійської приклади позначення характеру виконання та на італійську декілька прикладів, також позначення характеру виконання.

«Сольфеджіо» в 10 клас

Теоретичний матеріал: акорди чотириголосного складу (мажорний, мінорний з оберненнями, збільшений і зменшений з оберненнями і розв'язаннями). D_7 з оберненнями і розв'язанням в різних розміщеннях і мелодичних положеннях; гармонічних послідовностей з вивченими акордами (S, D, D_7 з оберненнями), три види секвенцій (діатонічна, хроматична, транспонуюча) на різних мотивах, наприклад: $D_7 T$; $D_6 S T$; $D_4 S T$; $D_2 T_6$.

Інтонажні вправи: 1) співати вивчені акорди в чотириголосному викладі (чотири види тризвуків з оберненнями, D_7 з оберненнями і розв'язанням, VII $_7$ з оберненнями і розв'язанням двома способами, II $_7$ з оберненнями і розв'язанням);

2) спів вивчених гармонічних зворотів (в тому числі прохідних і допоміжних);

3) спів акордових послідовностей з включенням всіх вивчених тризвуків і септакордів;

4) спів трьох видів секвенцій (діатонічної, хроматичної, транспонуючої (наприклад: $D_6 - D_6 S - T$; t $D_4 S T_6$));

5) читання з листа одноголосних прикладів з відхиленнями і модуляціями в тональності I ступеня споріднення;

6) читання двохголосних вправ (гармонічного і поліфонічного складу) один голос грати, другий співати;

7) спів ладів (в тому числі ладів народної музики)

Слуховий аналіз інтервали прості і складені, акорди, лади, гармонічні послідовності.

Наприклад: T $D_6 S T_6$ S $D_2 T_6$

Запис музичного диктанту: двоголосного в одному або в двох ключах, гармонічного складу з елементами поліфонії у вивчених розмірах з використанням різних ритмічних груп, а також синкоп, тріолей тощо.

«Гармонія» 10 клас

Теоретичний матеріал:

1. Виразова і формотворча роль гармонії. Головні і побічні тризвуки. Співвідношення акордів.
2. Чотириголосний склад. Розміщення і мелодичне положення.
3. Мелодичне і гармонічне поєднання акордів (кварто-квінтового і секундового співвідношення);
4. Період і каденції. Різновиди каденцій.
5. Гармонізація мелодії головними тризвуками.
6. Переміщення акордів.
7. Гармонізація баса.
8. Стрибки терцевих тонів при поєднанні головних тризвуків.
9. К₆₄.
10. Сектакорд головних тризвуків. Поєднання тризвуків і сектакордів (плавне голосоведення)
11. Стрибки прім і квінт при поєднанні тризвуків і сектакордів.
12. Поєднання двох сектакордів (кварто-квінтового і секундового співвідношення).
13. Прохідні і допоміжні звуки;
14. Септакорд. D₇ і його обернення.
15. Стрибки прім і квінт при розв'язанні D₇ і його обернень в T.